

VIÐMERKINGAR

SOSIALPOLITIKKUR

NEGATIVUR — er beinrakíð sagt um sosialpolitikk andstöðuflokkanna. Vít minnast, hvussu sosiallöggevan kom í afturhond undir fólkaflokkstýrinum, hvussu sama stýri kveistraði uppskoti javnaðarflokkssins um folkapensjón til viks á fyrsta sinni, tað kom á ting, og hvussu tað á øðrum sinni — stutt undan valinum — lovaði í at «kannast málð».

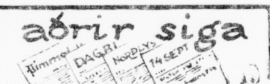
Tjóðveldisflokkurin hevur ikki roynt mæti. Hetta kom best til sjónar undir samráðingunum um skipan av nýggjum landsstýri aftan á seinsta val. Tá søgdu tjóðveldismenn reiðt og greitt, at teir einans vildu

«bota um verstu brekini í sosiallöggevan».

Tibettur kom hvørin av hesum flokkum í landsstýrið. Um tann vanlukkan var hend, hvussu langt voru vit tá komnir ávegis á sosiala økinum?

Við at hesir flokkar hava verið í andstöðu hetta valskeiðið, er tað eydnast at fremja størstu sosiala framskið og tiltøk, ið nakrantíð eru frænd her á landi.

Føroya folk hevur ongandi ver ið so víl sosialt tryggjað sum ná, sjálvt um sosiala abouarnar rokka ov stutt, og trygdarpeningurin framvegis er ov lågur.

GOÐ ELLA RING TÍÐINDI

Nú tað stundar móti vali, gerast andstöðubloðini meir og meir erkvinn. Ikki so loð, tá ein hugsar um hvat hetta landsstýrið hevur fingið frá hondum mótgævis í stýrunum, ið sat har, og fólkaflokkurin setti reinar meirluta í. Bert hetta lítla ítrivið burtur úr Dagblaðnum sigur nog mikið.

«Tað er ju valar í ár, og fyrri javnaðarmenn synist tað hava minni at tyða, um tær »gödu

frættir hava nákra ávirkan á framtíðina, men meira hvat ið kann nýtast til propagandu upp undir flogtingsvalið, sum vera skal í heyst.

Landsstýrið hevur verið so upptikið av amerikansku ambassadorvitjanini, at tað er einki frætt um hovuðsordindini — Føroya stöðu til felagsmarknaðin.

Fólkaflokkurin hevur ongandi sagt annað, enn at figgarlugin má vaksa, men flokkurin visti á, at meðan figgarlugin við oktum skattli og oktum tolli er nogv vaksn við vanligum umsitingarútræðslum, almennum lönun o. t., so er ikki tilsvarendi vøkstur, har talan er um fleiggjargarpening.»

«NORÐLYSIÐ» viðger sjómarsmál og heldur, at vit hava einki at samráðast við bretar um, tí vit hava gjølliga sæð, hvussu islingingar og norðmenn hava greitt teirra sjómarsmál.

Bláðið sigur: «Tað er ein royndur lutur, at tann, sum fer varliga og væl við fløroyingum, kann draga teir langt, tí hann er goðtrúgvinn av tálur, men verður hann fyrst lumbaður og hansara goðtrúni misbrúkt, so kemur treiskni í hann, og tá er hann ikki til at víka, hvorki við göðum ella illum. Tað er nettupp tað, sum bretar hava gjørt. Red Crusader-málið hevur fyrri hvørjum fløroying vist, at vit har hava við ein mótsöðumann at gera, sum ikki svarar til lóg og rætt uttan tá, tað passar honum, og sum fegin nýtir hervald til at kúga onnur. Yvir fyrri einum sliikum mótsöðumanni hava vit einki at forhandla um, vit hava bara at vísa teimum, hvussu bretar bera seg at mótsöðum teimum og famentu, men tað mugu vera danir, sum átaka sær hetta jobbið, soleingi vit eru danskir stataborgarar í millundanda spurningum...»

Brev til Sosialin

EITT NEYÐKALL

Undir hesum stýrinum er avrikið meira enn ein minnist um. Hin stóra fjöldin av fólkinum hevur vunnið slíkar sigrar sum ongandi áður. Vit fáa skip, vit hava fingið sosiallöggevan í rættlag eftir besta mýnstri frá hinum norðarlöndum, og á nærsagt øllum økjum eru stór broytingar hendar ella í ferð við at enda.

Mótsöðumenn okkara fara tó harðliga til verka, brúka ovurgrovt munirhild um lögmann og aðrar menn, ið hava lagt rygg til hetta mikla arbeiði og tann mikla framfærð, ið hendir er.

Hetta er besta prógv fyrri, hvat ið avrikið er, og hvussu hart tað tekur mótsöðumennum ikki at eiga nog stóran lut í hesum avreksverkum.

At fulltakka okkara monnum ber ikki til í eini blaðgrein. Tað gera vit, tá vit hittast, og á viðlegnum. Leingi er tað, ið væl skal vera, søgdu teir gomlu. Nógvi rætt er í tí. Vit, sum funnst á leiðini sum javnaðarmenn á vngur árum, kenna hvussu viðamikili tað kundi vera: tað ikki var okkara stríð til einkis, vit vunu í mongum av teimum málum, ið vit settu hegt, vit funnu fram á leiðir, ið kundu kynda gleði ligan lóga fyrri mongum av teimum, ið livdu á livsins skuggasíðu.

Fyrri monnum er burtur ljósar brandur í síni.

I dag kenna tryggileiki hja teimum mongu, ið dag hevur hja stóra fjöldin fingið bót um síná eðkonomisku kor sum ongandi áður. Vít kenna tað frá arbeiðsrumum, frá fiskimonnum, frá eðkonomisk teikari stíllu og frá okkum, ið ellí tekur at byggja. Allastíðni er groður, allastíðni er bótí hendur fyrri hina arbeiðandi fjöldini, fyrri óll tey, ið skulu bera dýgsins byrði vð handa og andans arbeiði.

Vít eru ikki komnir á mál. Yngri kreftur koma afturat, seta sær stórri og sterkari mál at arbeiða frim ímóti fyrri betur at kunna fullgæra og fremja tey endamáli, ið sett voru av teimum, ið byrjaðu stríðið fyrri frígering arbeiðaranna, fyrri frígering øllum teirra, ið ikki voru borin til tað, ið vð ofta plagu at røpa — og tað er óvðið við göðum rætti — til agull og grønar skógræ.

Lat okkum fylkiast um hesa stævnu. Lat aðrar dálka okkara álitismenn, lat teir mynda teir vð svartleika og tveita runublok eftir

teimum, ja, lat teir tveita við ósannleika og aðrum óhaldðanum vápnum. Einki verður at nytta, tí fjöldin er ikki meira starblind ella undir gomlum kapitalistalögum.

Fjöldin er vaknað.
Hon er til stríðið fús.
Sigurin er fullvísar.
Gamalur í gotuni.

TAÐ ER VERULEIKI

AT áður enn hetta landsstýrið við javnaðarleiðslu kom til, var einki gjørt fyrri at bota um korini hja einkum; men nú kunnu allar kvinnur, ið eru vordnar einkjur tá tær voru 45 ár frá einkjupensjón, tá tær eru 55 ár og tær, ið hava forsyrgjarskyldu av minst 2 bornum, tá tær eru 45 ár, — Einkjupensjónin er nú 3.636 kr. árliga og har aftrat 828 kr. fyrri hvørt barnið.

«KOKKABLAÐIÐ» — málgað Føroya Kokkafelags er komið á øðrum sinni, tó rættuliga nogv seinðað av ymiskum prentligum umstøðum, ið lættliga kunnu koma fyrri.

I hesum blaði eru greinastubbar um felagið og felagsarbeiði.

Mí, á verður í einum greinastubba greitt frá fundi, har kokkarera vara vart við teirra felag, og hvat annars liggur teimum á hjarta. Sagi verður:

«Fundurin gjordi av at senda skriv til Føroya Fiskimannafelag at gera vart við felagið og boðaði frá göðum samvinnu hátti til frama fyrri allar partar.

Serstaka umrøðu fekk lonarmál kokkanna í sambandi við niðursiglingina. Allir voru á einum máli um, at lonarviðurvíðurskiftini ikki voru tey bestu og at royndast skuldu samráðingar um hetta mál. Til at arbeiða viðari og til moguligir samráðingar um hetta mál voru valdir Jarmund Joensen, Klakksvik, Erling Joensen, Gjógv, og Martin Gunnarstein, Vagi.»

Støðan . . .

(Frámhald frá 2. síðu)

Mem 2:

	d.l	d.e	v.m	t.m	stig
SÍF	1	3	12	4	2
Dúgván	1	3	12	7	2
VÍF	2	2	11	24	0
IF	1	3	8	4	2
NSÍ	2	2	12	15	2
Stjórnar	1	3	7	8	0
Kyndil	2	2	21	9	4
KFUM	1	2	6	12	0
Neistin	1	3	3	9	0
TB	0	0	0	0	0

Kvinnur 1:

Her eru fyra lið í hvørjari deild (A og B), og er tað tvey lið meira enn í fjór.

I deild B tykist stríðið um annað finaluplássid eftir øllum at doma at koma at standa millum VÍF og Soljana.

I Deild A man Stjórnar hava størsta møguleika fyrri at koma í finaluna; tó er ikki gott at siga enn, hvussu sterkar genturnar í Fuglafirði eru, tá ter ikki hava leikað nakran dyst enn.

Støðan: Kvinnur 1:

	d.l	d.e	v.m	t.m	stig
Stjórnar	2	4	12	2	4
Kyndil	3	3	4	12	2
IF	0	6	0	0	0
TB	1	5	0	2	0
VÍF	3	3	22	9	5
SÍF	2	4	13	2	3
Dúgván	2	4	6	11	2
Neistin	3	3	4	23	0

Kvinnur 2:

Her eru fyra deildir, og er hetta tann bólkurin við flestu luttakarum. Ikki minni enn 11 lið eru í hesum bólki.

I deild A eru enn ov fáir dystir leiktir til, at ein kann hóma, hvør her kann verða bestur.

Deild B tykist eins og í fjór at fáa vinnarin í Fuglafirði. Um tær leika eins vakurt og væl í ár sum í fjór, tá tær gjordust Føroya meistarar í hesi deild, so skulu tær nokk náa langt í kappingini í ár.

Deild D hevur bert tveir luttakarar (Havnin), og er tað mesta á hesum báðum liðum so ungt fólk, at ikki kann væntast nakað stórt frá teirra síðu, her er Neistin á odda.

Deild E (Suðuroy) hevur 3. luttakarar. Tað er gleðiligt, at Hvalbøur í ár stýllar lið. Frá hesi deild hevur blaðið tó enn ikki fingið nokur úrslit, og verður hon tí ikki tikin við hesa ferð.

	d.l	d.e	v.m	t.m	stig
Dúgván	1	3	4	2	2
VÍF	2	2	3	4	2
Soljan	1	3	0	1	0
IF	2	2	16	1	4
Stjórnar	1	3	1	0	2
NSÍ	3	1	1	17	0
Neistin	1	1	2	0	2
Kyndil	1	1	0	2	0

Sinai, ein Eli í Jüda, ein Jøfta í Gilead. Aftur enn hevur hesin maður vist sín bjarta hjartalit: Her var ein fløroyingur traðkarur undir fót. Hvør kom til sum tann hjartagóði samaritanin? Ikki tú ella eg, ikki Per ella Pól, nei harra Punthavn. Her frættist, at tann mikli skúlastjórin ger seg inn á sakleysan neming. Hvør byður seg fram at fella Goliat? Harra Punthavn. Tí sigi eg við teg, kær vinur, sum her er tilstaðar í kvöld: Ver arbeiðari í harra Punthavns vingarði! Ver sleggjan í hansara hond og svorðið við hansara liði!

Nú hoppar hesin líli maður niður av aftur steininum. Fólk voru eitt sindur ovfarin av Liasi, tí hann var ikki vanur at tala á fundi, helt mest til á geilarhornum og stílum krókum, har tá voru tilstaðar, tí hann var ein lítillátin maður.

Einaferð enn let Punthavn vita, at orðið var frítt, men eingin tók tað.

So fór hann sjálvur upp aftur á steinin og takkaði tí síðsta háttvirda talaranum, segði, at hann var so fegin yvir rætt at hoyra henda mannin siga nokur orð, tí óll vistu, at hann var maðurin uttan svik, at tær orð, hann segði, hovdu álit millum manna, so langt hann var kendur, og tað var langt.

Síðani lesur blaðstjórin kravskriv við:

«Eg havi orðað tað soleiðis: Vit seks hundrad fløroyingar staddir á fundi á Doktoragrund í Tórshavn á veturnáttum 1936» — hann hyggur upp og spyr: «Eru vit ikki eini seks hundrad?» — «Nei, tryggyrs —» svarar ein kleinmælt rodd — «eg havi talt.» — «Ja, ja, nakað soleiðis» — svarar blaðstjórin og lesur aftur: «Vit umleið seks hundrad áttatittriggir fløroyingar, staddir á fundi á Doktoragrund í Tórshavn á veturnáttum 1936, mótmæla allir, at Tormaður Andrasarson, tjóðhetjan mikla, er koyrdur úr lærarskúlanum. Hann hevur sum flaggberji í skrudgongugni fyrr í vikuni, vísar sær ses í frælsissögu okkara. Ein sákan man vilja allir tjóðskaparsinnaðir fløroyingar stand

vaman um at verja. Tí sláa vit fast, at um hesin maður verður koyrdur úr lærarskúlanum, er tað ein gerð, sum nervar allar flørbornar fløroyingar. Tssvegna krevja vit, at Tormaður Andrasarson verður innaftur settur sum nemningur á skúlanum, friir og fræsu fyi neps og átalu.»

Hann hyggur eina løtu tigandi út yvir fundarfólkið og spyr: «Er nakar, sum atkvøður ímóti, so retti hann hondina upp!» — Nei, eingin hond fór á loft. Punthavn skrivur, at kravskrivid er einmælt samtykt.

Men nú eru hjadaskógvamennirnir ikki afturkomnir við Tormanni. Tí tekur harra Punthavn aftur orðið, takkar fólki fyrri, at tær komu, vónar at tær nú hava fingið kveikt ein frælsis neista í barninum, sum tær skulu hava heim aftur við ser og nora, ser sjálvum og fósturlandinum tí frama. «Nú eru tað minni ráð, at vit fáa tveir dúgligar menn at bera okkum floggin á odda, so fara vit ól samul nidan til lærarskúlastjóran við kravskrivinum, skipað í kravgöngu. Tormaður Andrasarson skuldi havi verið her og talað fyrri okkum, men tað bar so illa á, at hann fekk fónfall.»

Nú taka tveir menn úr tí káta fjóðnum floggin og fara nidan eftir við harra Punthavn ímilum sín. Dastið av fundarfólkinum fylgir eftir, og halin leingist so hvørt tær koma nidan eftir, tí ungdomur legst afturat alla tíðina. Meðan hesin riðil fer niðan gjøgnum býin, kvøða tær Runsivalsstríðið.

Hetta er hálvákýming. Gott veður. Reynini standa so álvakin móti kvøðhimlinum. Stór, trolslig skýggj reka yvir loftina. Sterkt og eggjandi ljóðar Runsivalsstríðið millum húsin og út yvir tann kvøðstilla býin.

Henda sama dag, tá ið tað er liðið nakað út á seinrapartin,